

ปาฐกถาพิเศษ “คุณธรรมกับการพัฒนาสังคมไทยที่ยั่งยืน”

พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี

งานสัมมนาคุณธรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๓ วันพฤหัสบดีที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๖

“...ในบ้านเมืองนั้น มีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครจะทำให้คนทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดี ให้คนดีได้ปกครองบ้านเมือง และควบคุมคนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจ ไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้...”

ความตอนหนึ่งในพระบรมราโชวาทในพิธีเปิดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ จังหวัดชลบุรี วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๑๒

๓

คุณธรรม (virtue) มีรากศัพท์มาจากภาษากรีก หมายถึง คุณความดี ที่ถูกปลูกฝังขึ้นภายในจิตใจ เช่นมีความกตัญญู ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ สามัคคี มีวินัย มีน้ำใจ และเป็นสุภาพชน เป็นต้น โดยมาจากจิตใต้สำนึกที่แต่ละคน ถูกหล่อหลอมมาตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน โรงเรียน สถานที่ทำงาน และสภาพแวดล้อมทางสังคม และสภาพแวดล้อมรอบตัวอื่นๆ ที่เป็นวิถีปฏิบัติของสังคม ซึ่งล้วนมีส่วนทำให้ประชาชนหรือคนในสังคมนั้น มีพฤติกรรมที่สะท้อนการมีคุณธรรมตามสภาพแวดล้อมนั้นๆไปด้วย

สังคมไทย (Thai Society) หมายถึง กลุ่มชนชาติที่อยู่ร่วมกันในประเทศไทย มีขนบธรรมเนียมประเพณีแบบไทย มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างจากสังคมอื่น เช่น ภาษาพูด ภาษาเขียน การแต่งกาย ความเชื่อ มารยาท อาหาร อาจมีเชื้อชาติศาสนา และวัฒนธรรมที่ต่างกันไป แต่ยึดถือวัฒนธรรมไทยเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตร่วมกัน

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงนำหลักการทรงงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” มาใช้เป็นวิธีการทรงงานในการพัฒนาสังคมไทยเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ผ่านโครงการพระราชดำริที่อยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศไทย นับถึงปัจจุบัน จำนวน ๕,๑๕๑ โครงการ

เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ศาสตร์พระราชานี้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทรงเริ่มนำมาใช้ครั้งแรกในการพัฒนาพื้นที่ ๔ จังหวัด ชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล) ในพื้นที่พรุแหมแหม ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี มี เนื้อที่ประมาณ 11,000 ไร่ เป็นพื้นที่พรุเสื่อมโทรม

“การพัฒนาพื้นที่พรุแหมแหมทั้งหมดนี้จะเป็นประโยชน์หลายอย่าง ช้างบนที่คลองแหมแหมเป็นน้ำกร่อย ถ้าทำโครงการ แล้วทั้งหมด จะเป็นน้ำดีใช้ได้ คลองที่ขุดในพื้นที่พรุจะเป็นอ่างเก็บน้ำจืดที่สำคัญ และบางส่วนจะช่วยไม่ให้พรุแห้ง ช่วยป้องกันไฟไหม้ ราษฎรจะได้ประโยชน์” พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๓๕

“การพัฒนาสังคมไทย” ต้องใช้หลักคุณธรรมในการพัฒนาสังคมไทยด้านต่างๆ ด้วยหลัก “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ซึ่งเป็นหลักการทรงงานเพื่อความยั่งยืน ด้วยพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดไม่ได้ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่มีพระประสงค์เห็นประชาชนคนไทยทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดี อันนำมาซึ่งประโยชน์ ความสุข และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชน

พระองค์ทรงยึดหลักผลประโยชน์ของปวงชนและการพัฒนาคนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานแบบบูรณาการและกระบวนการคิดบนรากฐานของ “**การเข้าใจมนุษย์**” ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมจากความเข้าใจ และศึกษาผู้คนด้วยการสังเกต (Design Thinking)

เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา คือ การเรียนรู้กระบวนการคิดบนรากฐานของการเข้าใจมนุษย์ การเข้าถึงข้อมูลเพื่อให้การสร้างสรรค์นั้นตอบสนองความต้องการได้อย่างเต็ม ประสิทธิภาพ และการพัฒนาด้วยความรู้และภูมิปัญญาที่ไม่จำกัดอยู่แค่ด้านใดด้านหนึ่ง ตลอดจนการทดลองและปรับปรุงจนได้ผลลัพธ์ที่ยั่งยืนและสามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างไม่รู้ จบ ผ่านศูนย์ศึกษาการสัมมนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน ๖ แห่งทั่วประเทศ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

พระราชดำริ...

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

"...การพัฒนาจะต้องเป็นไปตามภูมิประเทศทางภูมิศาสตร์ในสังคมวิทยา
ภูมิประเทศตามสังคมวิทยา คือ นิสัยใจคอของคนเราจะไปบังคับให้คนคิดอย่าง
อื่นไม่ได้ เราต้องแนะนำ เราต้องเข้าไปช่วยคน โดยที่จะคิดให้เขาเข้ากับเราไม่ได้
แต่ถ้าเราเข้าไปแล้ว เราเข้าไปดูว่าเขาต้องการอะไรจริง ๆ แล้วก็อธิบายให้เขา
เข้าใจหลักการของการพัฒนานี้ก็จะเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง..."

ด้วยหลักการดังกล่าว พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทาน
พระราชดำริให้จัดตั้ง "ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระ
ราชดำริ" ขึ้นตามภูมิภาคต่าง ๆ จำนวน 6 ศูนย์ เพื่อให้เป็นแหล่ง
รวบรวมสรรพวิชาการ การค้นคว้า ทดลอง และสาธิต ทางด้าน
เกษตรกรรม เป็นระบบบริการเบ็ดเสร็จที่จุดเดียว ที่ให้บริการประชาชน
เป็นเสมือน "พิพิธภัณฑิ์ธรรมชาติของการพัฒนาที่มีชีวิต"

ศูนย์ศึกษาการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

■ **ศึกษา ทดลอง วิจัย :**

- การพัฒนาตามลักษณะ “ภูมิสังคม”
- องค์ความรู้การพัฒนาที่ยั่งยืน

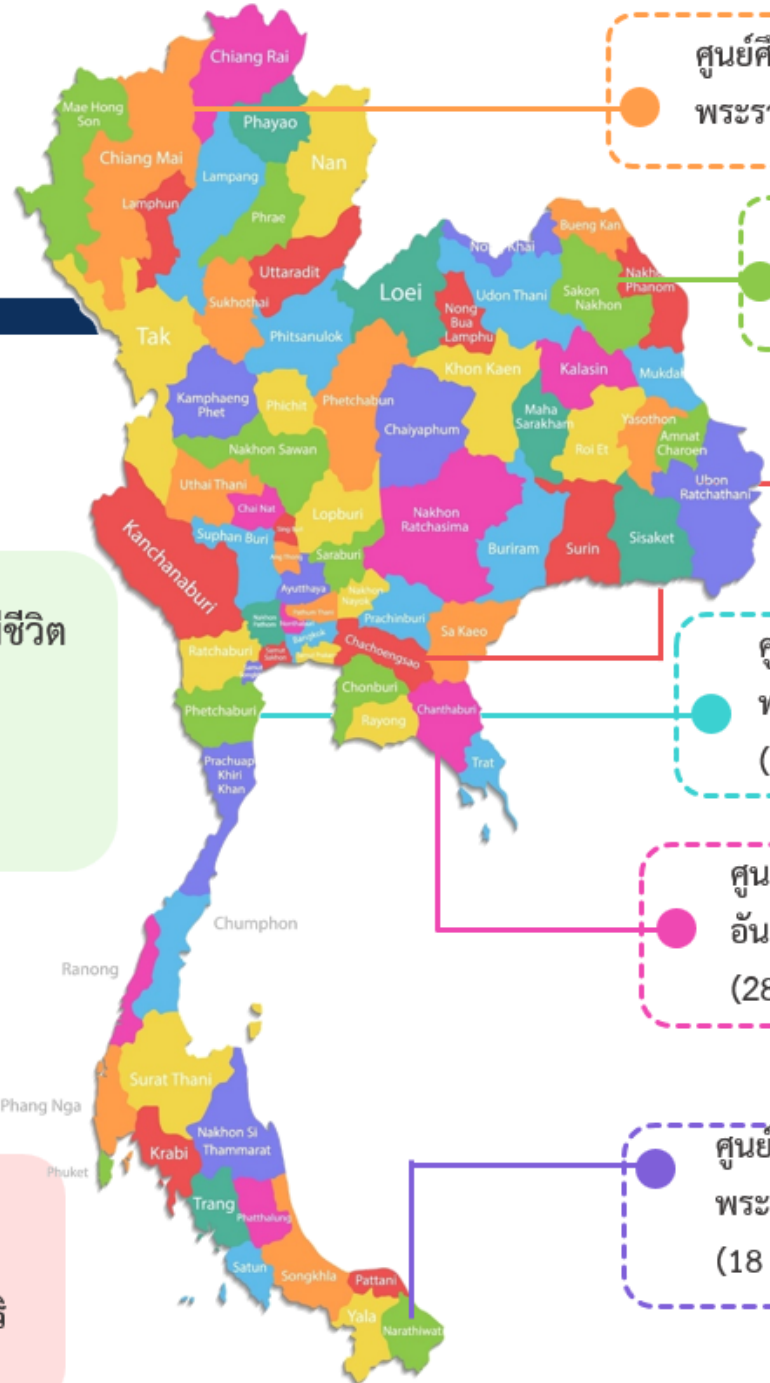
■ **ทำหน้าที่เป็น :** พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต

- แหล่งเรียนรู้
- แหล่งสาธิต
- แหล่งศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่อง

■ **รูปแบบ/วิธีการ : One Stop Service**

- เรียนรู้แบบเบ็ดเสร็จ
- เป็นองค์รวม
- เรียนรู้แล้วสามารถนำไปใช้ได้

■ **ขยายผล : โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ**

5 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ (11 ธันวาคม พ.ศ. 2525)

4 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร (25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2525)

1 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา (8 สิงหาคม พ.ศ. 2522)

6 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี (5 เมษายน พ.ศ. 2526)

3 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี (28 ธันวาคม พ.ศ. 2524)

2 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส (18 สิงหาคม พ.ศ. 2524)

ภูมิสังคม

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ 5

"เดินทางเป็นป่าไม้
ปลายทางเป็นประมง
ระหว่างทางเป็นเกษตรกรรม"

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร 4

"สร้างน้ำ เพิ่มป่า พัฒนาชีวิตที่พอเพียง"

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี 3

"การพัฒนาจากยอดเขาสู่ท้องทะเล"

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี 6

"ฟื้นดิน คืนป่า
เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต"

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส 2

"ป่าพรุเสื่อมโทรม สละดินเปรี้ยว
แปลงดินอย่างเดียว พัฒนาได้อย่างยั่งยืน"

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา 1

"ป่าหาย น้ำแห้ง
ดินแลว ก็พัฒนาได้"

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาคินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

“ป่ายาย น้ำแห้ง
ดินเลว ก็พัฒนาได้”

- การปรับปรุงดิน

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาคินซ้อน

ผลสำเร็จจากการพัฒนา/ประโยชน์สุขสู่ประชาชน

1. ทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ ได้รับการฟื้นฟู พื้นที่ภายในศูนย์ 1,895 ไร่ ได้รับการพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมเพิ่มขึ้น
2. เกษตรกรเปลี่ยนมาปลูกพืชที่หลากหลายขึ้น
3. เป็นแหล่งปลูก รวบรวมพันธุ์พืชสมุนไพร 870 กว่าชนิด

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

“ป่าพรุเสื่อมโทรม สะสมดินเปรี้ยว
แก่งัดดินอย่างเดียว พัฒนาพัฒนายั่งยืน”

- การแก่งัดดิน
- ดินพรุ

ผลสำเร็จจากการพัฒนา/ประโยชน์สุขสู่ประชาชน

1. ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น ปลูกข้าวจาก 32 ไร่ต่อไร่ เป็น 50 ไร่ต่อไร่
2. ปรับปรุงพันธุ์สัตว์พื้นเมืองในหมู่บ้านรอบศูนย์และศูนย์สาขา (โดยใช้พ่อ-แม่พันธุ์ดี)
3. การนำไปโอตีเซลมาทดลองใช้กับเรือประมงพื้นบ้าน

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

“การพัฒนาจากยอดเขาสู่ท้องทะเล”

การจัดการทรัพยากรชายฝั่ง : ป่า
ชายเลน

ผลสำเร็จจากการพัฒนา/ประโยชน์สุขสู่ประชาชน

1. ราษฎรในพื้นที่หมู่บ้านรอบศูนย์ มีรายได้เฉลี่ย ต่อครัวเรือนต่อปีเพิ่มขึ้น
2. ทรัพยากรธรรมชาติคงสภาพความสมบูรณ์ เกื้อกูลต่อการพัฒนาอาชีพของราษฎร

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันทันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

“สร้างน้ำ เพิ่มป่า พัฒนาชีวิตที่
พอเพียง”

- การแก้ปัญหาดินเค็ม
- การพัฒนาอาชีพ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันทันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ผลสำเร็จจากการพัฒนา/ประโยชน์สุขสู่ประชาชน

1. ป่า 11,000 ไร่ กลับมาชุ่มชื้น เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย
2. จากพื้นที่แห้งแล้ง 2,300 ไร่ กลับมีน้ำเพียงพอตลอดปี
3. จากผืนดินที่เป็นทรายเปลี่ยนเป็นดินที่สมบูรณ์
4. สามารถทำเกษตรได้ และประกอบอาชีพที่มีการบริหารจัดการดินและน้ำได้อย่างยั่งยืน
คือ มีสระเก็บกักน้ำตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

“ต้นทางเป็นป่าไม้
ปลายทางเป็นประมง
ระหว่างทางเป็นเกษตรกรรม”

- การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
- ฝายต้นน้ำลำธาร

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ผลสำเร็จจากการพัฒนา/ประโยชน์สุขสู่ประชาชน

1. ป่าเปลี่ยนไปจากป่าเสื่อมโทรมเป็นป่าเบญจพรรณมีชนิดพันธุ์ไม้เพิ่มขึ้น 32 ชนิด
2. สัตว์ป่าคืนถิ่น / ไม่มีไฟไหม้ป่า
3. มีความหลากหลายของพืชอาหารธรรมชาติ
4. ขยายผลสำเร็จสู่ราษฎรหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ ส่งผลให้ราษฎรมีรายได้เพิ่มขึ้นจาก 42,800 บาทต่อคนต่อปี เป็น 65,000 บาทต่อคนต่อปี

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

“ฟื้นดิน คืนป่า
เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต”

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ

ผลสำเร็จจากการพัฒนา/ประโยชน์สุขสู่ประชาชน

1. ดิน ป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติ ต่าง ๆ มีความอุดมสมบูรณ์
2. ราษฎรได้รับการพัฒนาจนสามารถพึ่งตนเองได้และมีความอยู่ดีมีสุข

ศูนย์สาขาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ความเป็นมา

วัตถุประสงค์

ศูนย์สาขาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำแนวพระราชดำริและต้นแบบการพัฒนาของศูนย์ศึกษา มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติในพื้นที่โครงการ

สำนักงาน กปร. มีการจัดตั้งศูนย์สาขา ตามแนวพระราชดำริและพระบรมราชานุญาตของ พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรตั้งแต่ปี 2532 - 2556 รวม 17 แห่ง

ความเป็นมาของศูนย์สาขา

ต่อมาเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2561 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปยัง พระตำหนักภูฟ้า อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ในการนี้ได้พระราชทานพระราชดำริ ให้สำนักงาน กปร. ดำเนินการจัดตั้งศูนย์สาขาฯ เพิ่มอีก 2 แห่ง ได้แก่ โครงการอุทยานธรรมชาติวิทยาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลตะนาวศรี และตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี โดยให้จัดตั้งเป็นศูนย์สาขาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ จังหวัดเพชรบุรี และโครงการศูนย์การเรียนรู้การพัฒนามก้อยตามพระราชดำริ ตำบลอมก๋อย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ โดยให้จัดตั้งเป็นศูนย์สาขาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ จังหวัดเชียงใหม่

ศูนย์สาขามีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ โดยตรงแตกต่างกัน มีการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลากหลาย ปัจจุบันมีศูนย์สาขารวม 19 แห่ง

ศูนย์สาขารวม 19 แห่ง

ศูนย์สาขาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ จำนวน 2 แห่ง

- โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณเขาชะโงก จังหวัดนครนายก
- โครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ จังหวัดระยอง

ศูนย์สาขาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองฯ จำนวน 5 แห่ง

- โครงการสวนยางพระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ จังหวัดนราธิวาส
- โครงการพัฒนาหมู่บ้านปีแถมุดอ จังหวัดนราธิวาส
- โครงการหมู่บ้านปศุสัตว์-เกษตรมูโนะ จังหวัดนราธิวาส
- โครงการหมู่บ้านโคกอิฐ-โคกโน บ้านยูโย จังหวัดนราธิวาส
- โครงการส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ ไม่มีศูนย์สาขา

ศูนย์สาขาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ จำนวน 2 แห่ง

- โครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดราชบุรี
- โครงการอุทยานธรรมชาติวิทยาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดราชบุรี

ศูนย์สาขาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ จำนวน 4 แห่ง

- โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดมุกดาหาร
- โครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครพนม
- โครงการพัฒนาพื้นที่เกษตรน้ำฝนบ้านแดนสามัคคีอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (โครงการขยายผลเกษตรทฤษฎีใหม่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ) จังหวัดกาฬสินธุ์
- โครงการศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดศรีสะเกษ

ศูนย์สาขาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ จำนวน 6 แห่ง

- โครงการศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่
- โครงการพัฒนาเบ็ดเสร็จลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำแม่ปิงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่
- โครงการพัฒนาพื้นที่ป่าขุนแม่กวังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่
- โครงการพัฒนาพื้นที่ห้วยลานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่
- โครงการศูนย์เรียนรู้การพัฒนาอมก๋อยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่
- โครงการพัฒนาตอยดุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงราย

ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เป็นแหล่งเผยแพร่ขยายผลองค์ความรู้พระราชดำริและองค์ความรู้ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

หลักเกณฑ์การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริในการพิจารณาความพร้อม 5 ด้าน

1

ความพร้อมด้านคุณสมบัติทั่วไป ประกอบด้วย

- เป็นคนดี มีคุณธรรม
- มีความรู้ดี เป็นผู้ที่มีความรู้ที่พร้อมจะเผยแพร่
- มีพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ที่มีคุณภาพ และให้ผลผลิตได้ดี

2

การวางแผนการจัดการศูนย์เรียนรู้ ได้แก่ ความพร้อมด้านพื้นที่ถ่ายทอดองค์ความรู้

- มีแปลงหรือจุดสาธิตที่ครบถ้วนสมบูรณ์
- มีการจัดการ ดูแลและบำรุงรักษาแปลง
- มีผลผลิตในแปลงหรือจุดสาธิต
- มีการจัดเก็บข้อมูลผู้เข้ารับการอบรม

5

ความยั่งยืน ได้แก่ การมีส่วนร่วม การมีเครือข่าย

- มีกระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกในครอบครัว
- มีผู้สืบทอดในการถ่ายทอดองค์ความรู้
- มีเครือข่ายในการถ่ายทอดองค์ความรู้
- มีหลักสูตรความเชื่อมโยงกับแผนงานขยายผลของศูนย์ศึกษาฯ

ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ความพร้อมด้านสถานที่

- มีอาคารเรียนรู้
- มีวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง
- มีสื่อเผยแพร่ความรู้รูปแบบต่างๆ

3

4

ความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ได้แก่ ความพร้อมด้านองค์ความรู้

- มีองค์ความรู้ที่เป็นความชำนาญเฉพาะด้าน
- มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างคุณค่าในพื้นที่
- มีความพร้อมในการถ่ายทอดความชำนาญให้แก่ผู้อื่น

ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ 100 ศูนย์

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ	จำนวน	11	ศูนย์
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองฯ	จำนวน	10	ศูนย์
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ	จำนวน	12	ศูนย์
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ	จำนวน	33	ศูนย์
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ	จำนวน	26	ศูนย์
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ	จำนวน	8	ศูนย์

เข้าใจ คือ เข้าใจความต้องการของชุมชนและบริบทท้องถิ่น เข้าใจความเป็นไป
ทั้งหมดของปัญหาอย่างลึกซึ้งและรอบด้าน เข้าใจภูมิประเทศ เข้าใจผู้คน
ในหลากหลายปัญหา ทั้งทางด้านกายภาพด้านจารีตประเพณีและวัฒนธรรม

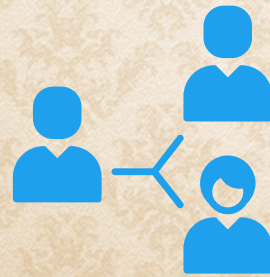
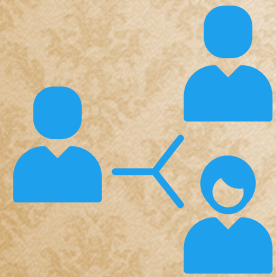
เข้าถึง คือ การเข้าถึงพื้นที่ เพื่อรับทราบความต้องการที่คนในพื้นที่นั้นมีความต้องการแก้ไขปัญหา โดยมุ่งเน้นการสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ด้วยการสื่อสารสร้างความเข้าใจกับชุมชน และร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ รวมทั้งความต้องการของชุมชนเพื่อใช้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างยั่งยืน

พัฒนา เป็นการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชน การสร้างทีมพี่เลี้ยง
แนะนำ การออกแบบหลักสูตรการอบรม การศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
และการฝึกปฏิบัติของชุมชน รวมทั้งการติดตามสนับสนุนและประเมินผล
เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

การขับเคลื่อนคุณธรรมของสังคมไทย
ต้องอาศัย **ความร่วมมือ** ของทุกภาคส่วน

“ ต้องมีการ**สร้างเครือข่ายความร่วมมือ**

บูรณาการการทำงานให้มากขึ้น ทั้งส่วนภาครัฐเชื่อมโยงการทำงานกับ

ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ตลอดจนประชาชน ”

“สังคมไทยเป็นสุขอย่างยั่งยืน”

หมายถึง เป็นสังคมแห่งคุณธรรมที่ผู้คนส่วนใหญ่ของสังคมเป็นคนดี มีระบบรองรับความดี และมีการสร้างเครือข่ายความดีที่ครอบคลุม สร้างให้คนไทยมีความรักสามัคคี มีความสุขที่สมดุลทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีความอบอุ่น ปลอดภัย ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

“ขอบคุณ”